

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 Asszisztensség kérésre visszadadja vagy megőrzésre nem vállalja.
 Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

A papság és a választások.*

Néhai való Beksics Gusztávnak, a régi szabadelvű párt legtehetségesebb, de legnagyobb publicistájának az volt az álláspontja, hogy minden vallás papját, lelkészét ki kell zárni a törvényhozásból, mert oda a vallással való politizálást viszi be. Ez pedig nem tetszik a liberálisoknak, hogy valaki vallásos meggyőződése szerint politizáljon.

Ebből az egy adatból is kitetszik, hogy mennyire «liberális» volt a Beksics-féle liberalizmus, mely a jogegyenlőségnek, a politikai szabadságnak legsarkalatosabb elvét tagadta meg a lelkészkező papságtól. Az ilyen liberális uralom nagyon hasonlít azon zsarnok király eljárásához, ki az elégtelén alattvalóit kiirtatta, a panaszokat elnyomta és tényleg csend, béke lett országában, mert abból egy nagy temetőt csinált a hóhér. De éppen a liberálisok tudják a legjobban, hogy mily fontos tényező a papság a köz- és politikai életben, amelylyel tehát okvetlenül számolni kell. A Beksics-féle

* Az «Egyházi Közlöny» legutóbbi számából.

liberálisok ezt a számadást végleg megakarták csinálni a papsággal. Végleg ki akarták rekeszteni a parlamentből, végleg el akarták a papságot némitani. Ez azonban nekik sem sikerült, bármennyire erőszakoskodtak is.

Különös jelenség a világtörténelemben, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség küzdő politikusai, a nagy «szabadsághősök» éppen csak a lelkészek, a papság politikai egyenlőségét, csak a papság vélemény- és meggyőződés szabadságát nem akarják elismerni. A francia forradalmárok ezrével gyilkolták le a papokat és szerzeteseket, apácákat, mert ezek nem voltak hajlandók vallásos meggyőződésükkel ellenkezőt cselekedni, nem akartak esküt tenni az alkotmánynak nevezett Jacobinus bibliára. A legörültebb vélemény- és meggyőződés-nyilvánítást szabadon megengedték mindenkinek, csak a keresztény meggyőződést, a keresztény hitvallást tiltották el s a hitvalló papok ezreit sülyesztették el ama bizonyos papsülyesztő hajókkal, a Szajna vizében.

A papság sorsa e tekintelben hol enyhébb, hol szigorubb. A nagy Német-

ország alkotmányában és törvénykönyvében mai napig ég egy szégyenletes articulus, mely a német birodalom honfiainak százait tiltja ki hazájából legbensőbb, tehát legigazabb vallásos meggyőződése miatt. Ez az ugynevezett jezsuita-törvény, mely a szabadság, egyenlőség és testvériség fundamentalis alkotmányjogi alapjainak egyenes megtagadása. Csodálatos, hogy éppen a katolikus vallás egyik oszlopos intézményével szemben alkalmazták ezeket a kivételes rendszabályokat, ellenben a nyilvános istentagadókkal, a racionalista theologusokkal szemben a meggyőződés szabadsága teljesen biztosítva van, holott tébolyodott tanításaikkal, mint közveszélyes örültek, alaposan rászolgálnak a kényszerzubbonyra.

Csak a katolikus papság az a társadalmi osztály, amelynek politikai véleményesabadságát hol gátolják, hol kétségbevonják, de mindenütt kérdésessé teszik. Most az általános képviselőválasztások alkalmával azonban nem kívülről jövő erőszak, politikai türelmetlenség allja utját a papság politikai szabad állásfoglalásának, hanem részben a tájé-

Modern butorok 15 LUKÁCS NÁNDOR-nál Rákóci-ut 8. sz.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Temetőrózsák.

— Irta: Mányiné Prigl Olga. —

Annyit tudtam róluk, hogy az édes májújuk meghalt, köhögött és meghalt. Nagyon fiatal volt még, alig huszonhét éves és maradtak utána hárman: egy kis leány, a legdösebbik s két pufók, rakoncátlan fiucska, a kik olyan kövérek voltak, hogy majd elgurultak.

A kis leány nem győzött rájuk kiabálni:

— Marcika! Ne vedd el a Pistáét! ...

Vagy:

— Szállj le onnan mindjárt, mert lebuktok! Tüstént szállj le!

Fogadtak is szót, nem is a gazemberek, a leány meg csak lehajolt a munkájára s dolgozott tovább. Szép, érdekes barna fejét félig eltakarták a lombok, csak rózsaszín ruhája virított s kis formás lába látszott ki a még kurta szoknya alól, mélyen kivágott, apró csatoscipőbe bujtatva.

Észrevette, hogy nézem s elpirult. Az apja valami vasuti alkalmazott lehetett, mert közvetlen ott laktak a pálya mellett a magas vasuti töltés oldalában.

Kicsi gyerekkorom óta szerettem a zokkat a kis kártyabázakat, a miket a tisztelt M. Á. V. emel a maga embereinek. Olyan édesek, olyan aprók, csak fölfelé nyulnak, mint valami mesebeli vár. Az elmaradhatatlan vadszölő nyájasan köszöntget bennünket a legutolsó őrháznál s a szinte lehetetlen kicsi virággyagok tarkán, mosolyogva futnak el mellettünk.

Úde fűszag csapott meg, a gátoldalt kaszálta egy kézzubbonyos füstös ember. Gyönyörű szép rendeket vágott, a két gyerek most már azt nézte és azért nem rosszakodtak. A kis leány eltűnt észrevétlen. Eltűnt, mint valami mesebeli királykisasszony a maga csupa vadszölő palotájában. Egy pillanatra láttam még azután az ablakon kihajolva, de visszahuzta a fejét rögtön, mint valami félénk csiga-biga a szarvacskáit. Én tovább sétáltam s leültem a nagyvasuti hid mellé egy kiszögellő gránitdarabra.

Az élet nyüzsgött körülöttem mindenütt. A levegőben muslicák zümögtek, csoportonként forogva, a hid magas vaspántjain verebek kergették egymást, itt-ott a telegráfdrót porcellán csészéjére karcsu fecske szállt halkán, diszkrétül, elegáns mozdulattal, míg oldalt, a gát tulsó oldalán szerelmes fürjek pöntyögtek a buzában s a piros paps kérkedve nyújtogatta előre

fejét. Távolabb, nagy kopár tisztáson, szabályosan vágott kubik gödrök mentén fehér foltokban legelt a liba-generáció, szorosan különválva egymástól. Lesült képi boglyos pásztoraik széles napernyő esernyőjük alól torkuk szakadtából dalolták: száz a tudam, a gunárom tizenhárom! ... Még távolabb, a vizekről halk evező csapkodás hallatszott. Korbadt, keskeny hajón parasztember ült, durva vászoningben, mord ábrázattal. Karján megfeszültek az erek. Immár harmadszorra tért meg egyik parttól a másikig. Vitte, meg hozta keresztül a mezei munkásokat, a kik nem akartak tulnan a hidra kerülni.

Önkénytelen Cháron jutott eszembe, a morgó hajós, a ki a lelkeket szállította a tulvilágra és aztán elmosolyogtam magamat: hogyan jutott eszembe éppen itt? A hol a legutolsó kicsi bogár is repesve hirdeti: élek, élek!

Léptek zaja hallatszott a fűben s az én kis leányom rózsaszín ruhája villant meg. Arca félénkséget áruít el s szeméit lesütötte. Oh de — és a szemem könnyes lett csaknem, — hóna alá egy párnázott kis mankót szoritott ügyesen s a lába, az a formás kicsi láb térdben vissza volt hajolva. Apró cipellője csokrával játszott a szél.

Hazamentem, de éjszakám el volt rontva.

ÉRTESÍTÉS!

áruinkat, egymint: **blousok pongyolák, aljak, kabátok, kosztümök,**

gyermekruhák

s egyéb cikkekét e hó végéig minden elfogadható árban árusítjuk.

Tisztelettel

WÉBER TESTVÉREK

Nagyvárad.

Bémer-tér.

Az árusítás naponta reggel 8 órától este 7 óráig tart, a berendezésnek egy része, valamint egy hármás pénzszekrény eladó.

kozatlanság, részben a félrevezetés, a megtevesztés. Ugy, hogy valóban nagyobb zavar soha eddig nem volt a papság körében, mint az ideai választásokon. Ebben a nagy tájékozatlanságban valószínűs fényes gyanánt jelent meg gróf Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspöknek bölcs politikai irányító pásztorlevele, mely felfogásának nemessége, mély hazafisága és vonzó szeretetteljessége alapján a mai klasszikus pásztorlevelek közé sorozható amilyeneket csak legkiválóbb egyházfejedelmek és keresztény politikusaink szoktak időnként közre bocsájtani.

Ez a pásztorlevél nem ad parancsokat. Ez a püspök nem tekinti papjait egyszerű szavazó-céduláknak, amelyeket abba az urnába lehet dobni, ahova a hatalmas püspök akarja. Ez a pásztorlevél nem korteskedés egyik párt részére sem, mert teljes szabadságot ad a papságnak, politikai véleménye nyilvánulásában, de mint szerető atya és főpásztor, figyelmezteti papságát arra, hogy a papság becsülje meg politikai jogait, becsülje meg szavazatát és csak olyan pártokra és egyénekre adja, akik a katolikus egyház legfőbb érdekeit a szívükön hordják és e tekintetben jellemesek és megbízhatók. Nyíltan és minden cifrázás nélkül kimondja, hogy a katolikus pap olyan pártot vagy képviselőjelöltet szavazatával nem támogathat, aki akár pártállásánál, akár egyénimegyezőségénél fogva, a hivatásos iskolák

ellensége. az egyházi javak elvételeit akarja és a katolikus önkormányzatot vagy egyáltalán ellenzi, vagy azt az egyház megromlására alkalmas formában és terjedelemben akarja életbe léptetni.

Ez oly könnyen érthető és világos irányítás, amelytől eltérni katolikus papnak egyáltalán nem szabad. Ha már most sorra vesszük az egyes politikai pártoknak nemcsak programját, melyek lehetnek szemfényvesztésre szánva és pusztá igérettel tarkázva, hanem vizsgáljuk törekvéseit egy a multban, mint a jövőre nézve, úgy minden habozás nélkül ki kell jelentenünk, hogy a néppárt az, amely a legteljesebb és a legkorekább katolikus politikai programot nyújtja a katolikus papság számára. Ebben a programban, ebben a törekvésben a katolikus papság összes politikai eszményeit és céljait megtalálhatja. Amely kerületekben tehát néppárti jelölt van, a lelkész igazán nem tévőzhat abban, hogy a szavazatát kire adja.

Más kerületekben azonban szerfelett nehéz a papság magatartásában a helyes pontot eltalálni, mert politikai bölcsességét, belátását erősen próbára teszik a különféle politikai mozgalmak. Főként eekben a kerületekben nagy hasznát veheti a klerus Majláth Gusztáv püspök irányító pásztorlevelének, mely csodálatos tökéletességgel jellemzi általában a mostani politikai helyzetet.

Egyetlen szóval többet mond, mint

mondanak öles hosszúságu vezércikkében. Igaza van a kiváló egyházi férfinak abban, hogy a hagyományos szétvonaás tette tönkre Magyarország köz- és politikai életét és ez teszi szenvedélyessé, gyűlölködővé a mostani választási hadjáratot is. Éppen azért a papságnak óvakodni kell attól, hogy a szenvedély tüzeit még élessze, sőt a püspök intelme szerint a lelkészkedő papság hazafias feladatot teljesít, ha a szenvedélyek kitörő viharának elhárítása végett pártoskodó hívei közé áll és lecsendesíteni, kibékíteni iparkodik őket. Főként vegye elejét a lekipásztor annak, hogy a politikai hadjárat társadalmi és személyes gyűlöletté fajuljon. Arra pedig soha se vetemedjék, hogy papi állását és hivatalát kortes-eszközzé alacsonyítsa és magát alacsony kortesszolgálatokra dobja oda.

Nagy öömegtartóztatás, higgadság és türelem kell a gyakorlati életben ahhoz, hogy a katolikus pap korrekt politikai magatartását megőrizze és tekintélyét, mely az egyháznak egyik legfőbb disze, tartsa. De helyzete nagyon meg lesz könnyítve akkor, a minden mellétekintet nélkül tisztán a keresztény katolikus elvek kristálytisza szemüvegén keresztül vizsgálja egyes képviselőjelöltek értékét és becsét úgy a hazának, mint az egyháznak teendő és tehető szolgálatainak szempontjából.

Folyton az én rózsaszínruhás kisleányommal bibelődtem álmaimban, a vadszőlő — királykisasszonnyal, a kit megbabonázott valami rossz lélek. Hogy jön el érte most már a szépséges királyfi?

Másnap nem volt kedvem sétálni menni. No és csak nyílik a kapu. Ki volt más, mint a kislány. Kezet csókol, megállt a mankóján szomoruan, míg köténye zsebéből egy kis seilyem papirosba takart valamit vett ki:

— El tetszett hagyni a karkötőjét . . .

No lám és én észre se vettem!

— A fűben találták a gyerekek, mondta és akkor mosolygott egy kicsit.

— Csak hárman vannak? — kérdeztem.

A fejével intett, aztán mintha elborult volna a szeme pillanatra.

— Most még hárman, de meg fogunk halni mire nagyok leszünk, meghalunk mind a hárman . . .

— Ugyan, hogy lehet olyat mondani!

— De igen, én tudom . . .

Aztán, mint egy kis öreg, úgy magyarázta:

— Kérem, a családukbán van, egyikünk se lesz harminc éves, a fiúk sem. Ugy-e pedig milyen kövérek? A mama is olyan kövér volt kicsi korában és aztán, Istenem, milyen vékony lett! Az orra olyan vékony volt, mint a tű . . . Elgondolkozott.

— Szegény mamát De nem szenvedett sokat. A mi betegségünkben az a jó, hogy so-hase vagyunk igazán betegek, csak fáradtak és

aludni szeretnénk mindig. A mama is úgy aludt. Már akkor ősz volt, tudom, csunya, hideg idő. Két paplant is tettünk reá, meg egy dunnát és mégis fázott. Csak akkor volt melege, ha aludt, mindig aludt.

A szeme megint elborult, amint folytatta:

— Egy esztendeje mult Mindszentkor, ép az ünnepen temettük. Megfogadtam, hogy so-hase vetem le a fekete ruhámat, de a papa nem engedte. Jó ember a papa, de meg fog halni ő is . . .

— Aranyosom, hisz meghalunk mindnyájan!

A fejét rázta:

— Meg, de nem ugy!

— Ki mondta ezeket magának?

— Senki. Én tudom. Tudom, hogy a lábom is azért fáj és azt is tudom, hogyha a lábom meggyógyul, akkor halok meg . . .

— Lelkem, az ilyen kislányoknak nem jó ám, ha nagyon okozak. Mindenbe beleképzelik magukat.

— Oh nem, én már tizenöt éves leszek!

— A ruhámat kinöittem, azért olyan kurta.

És szégyenlős mozdulattal húzogatta lejjebb. Aztán köszönt illedelmesen és elment. Halkan behuza maga után a kapuajtót, csak a mankója kopogott a kövön.

Odakint táncoltak a muslicák, kergetődztek a verebek, a fecske a maga száraz gallyán jókedvű csicsérgésbe kezdett. Nekem úgy fájt mindez. Szerettem volna odakiáltani nekik:

— Oh sirjatok, sirjatok! Meghal a vadszőlő — királykisasszony! . . .

II.

. . . Meghal, de nem halt meg, míg nagyon, nagyon boldog nem volt. Az Istenke gondoskodik az utolsó bogárról, hogy felejtkezett volna el ő róla! A szegény, tiszta, fehér kis rózsaszálról, a mely sietett nyitni, nyitni, hisz oly szép, oly rövid az élet és oly hosszú az álmódás.

Szerelmes lettél vadszőlő — királykisasszony egy jó fiuba, a ki igazán megérdemelte. Akkor tizenkét esztendő voltál és valahogy elfelejtetted azokat a szomorú dolgokat, a miket három esztendővel azelőtt oly keserű igazsággal dobták elém. A rózsaszín ruhádat is szívesen viselted, jól állott a puha, barna hajadhoz és te szép akartál lenni, szép, ő miatta, neki . . . A lábod is meggyógyult, óh, hogy hála legyen a Szűz Máriának, a kinek tiszteletére azóta minden szombaton égettél gyertyát. Karcu, szép viaszgyertyákat és illatos fehér virágot raktak a Madonna lábaihoz.

A vőlegényed poéta volt, a ki úgy szeretett meg mint én, vadszőlő — királykisasszony. Onnan az ablakból, mikor úgy visszahuzogattad a fejedet ijedten, mint mondom valami kis félénk csiga biga.

Azóta már bátrabb is lettél és titkon, mikor a többiek alusznak, olvasgatod a szerelmes verseket, a melyek mind a te szép hajadról, a te szép szemedről, az arcod két piros rózsájáról szólnak. Szinte hiu lettél és elbujtál meg nézni magad a tükörben: valóban én volnék?

Főtisztelendő Papság figyelmébe!

6

- Uj női- és férfi-cipész üzlet! -

Paróczay Mátyás

NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarkán

(Czillér mellett.)

A szerb kongresszus királyi biztosa.

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Rohonyi Gyula igazságügyminiszteri államtitkárt a folyó évi május 29-ére Karlócára egybehívott görögkeleti szerb nemzeti egyházi kongresszushoz, valamint a kongresszus tartama alatt egybehívandó görögkeleti szerb püspöki zsinathoz királyi biztossá kinevezte.

A bán Budapesten. Tomasich Miklós horvát bán még ezen a héten Budapestre érkezik, hogy a király elé terjessze szentesítés végett az új horvát választói törvényt.

Választási mozgalmak.**Justh csendőrszuronyok között.**

Jó szerencse, hogy a hatóságok izgalmas választási helyekre csendőröket összpontosítanak. Ennek köszönhető Justh Gyula is, hogy Csurgón ép bőrrel menekülhetett az ellenpártiak háborgása elől. Csurgón, Gyékényesen a Hentaller-párti választók oly fenyegetően viselkedtek, hogy a csendőrségnek kellett közbelépni és Justh a felvont csendőrszuronyok védelme alatt volt kénytelen elhagyni a községet.

A boszniai választások.

Sarajevóból táviratozzák lapunknak: Ma van a választások utolsó napja, a mikor is az ugynevezett intelligencia és a virillták járulnak az urnákhoz. Ebben a kuriában a katolikus mandátumok száma 4, a szerbeké 8, a mohamedánoké ugyancsak 8. Csupán a katolikus mandátumokért lesz küzdelem a Stadler-és Mandic-pártok közt.

Erdekes a boszniai kormány viselkedése; azt ajánlotta a hivatalnokoknak, hogy osszák meg szavataikat a két párt közt.

És megcsókoltad a sima tükör lapot, mintha őt csókoltad volna. Már akkor álmodtál, de őhányszor felijesztettek a gyerekek, mert ők mindig kint voltak, mindig, soha egy percre nem hagytak magadra, mindig éhesek voltak.

— Ida, adjál vajaskenyert! . . . Ida tejet iszom . . . És te futottál, mindig futottál, szinte elakadt a lélegzeted!

— Mindjárt kicsikéim, mindjárt! S titkon lested: hány óra már? Őt . . . Akkor kigyultak arcodon a piros rózsák.

Feltűnt a gáton a poétád karcsu alakja, mert bizony vékonyka volt ő is, nagyon összeillettetek. Elől a két gyerek, ti ketten utánuk, úgy mentetek sétálni andalogva. A nap sütött, a muslicák táncoltak. Tul messze, a temető szélén, a sirook tövében, piros rózsákat hajtogatott az esti szellő. És mintha integettek volna feléd: Légy üdvözölve testvérünk! . . . Siess, nyilj, hisz oly szép, oly rövid az élet és ah, oly hosszú az álmodás . . .

III.

Talán azt fogják erre a történetre mondani: merő banalitás! Igazi asszonyi szentimentalizmus! Ne ítéljenek el, kérem. Igaz volt szóról szóra és ne sirassák meg a vadszőlő — királykisasszonyt. Ő boldog, álmodik az első tiszta csókról, a mit a végéig lehel meg-sápadt, hideg szájszéleire. Olykor szebb az álmodás, mint az élet.

Munkába a fűtykösök.

Celldömölkről táviratozzák lapunknak, hogy a két Kossuth-párti jelölt tábora fűtykösökkel, dorongokkal dolgozik. Tegnap megjelent a körületben a Maróthy-párt és az ellentábor, a mely ugyancsak Kossuth-párti, majd hogy ki nem verte.

Ha csendőrség nincs a községben, véres verekedés lett volna, A két Kossuth-párti jelölt között elkeseredett a küzdelem.

Választási hírek.

Sepsiszentgyörgy: A nagy izgalom következtében katonaságot rendeltek a községekbe.

Alvinc: Maniu Gyula nemzetiséginek nincs ellenjelöltje.

Apponyi Albert Iglón.

Gróf Apponyi Albert tegnap délelőtt 11 órakor Iglón nagyszabású beszédet mondott báró Márassy Tibor Kossuth-párti jelölt érdekében. A beszédet nagyszámú közönség hallgatta végig s nagy óváciokban részesítette úgy Apponyit mint Mariássyt.

A Műgyetem felavatása.**— A király a Műgyetemen. —**

Esztendőnk óta működik már a Lágymányokon fölépült új Műgyetem, de csak ma kapcsolódott be véglegesen a mindennapi élet forgatagába. A király ma végezte el a zárókövetél ünnepélyes aktusát, József főherceg, az egész tudományos világ, a politikai és társadalmi előkelőségek jelenlétében. A Műgyetem épületkolosszusai ünnepi díszben fogadták az uralkodót, aki pontban tizenegy órakor érkezett meg.

A megnyitás ünnepélyére meghívott vendégek féltizenegy óráig gyülekeztek az első emeleti díszteremben. Kevéssel tizenegy óra előtt a kormány tagjai, a prorektor és a dékánok a főbejáratnál foglaltak helyet a király fogadására. Tizenegy órakor állott meg az udvari fogat a Műgyetem bejárata előtt. Néhány üdvözlő szó következett, azután felkisérték a királyt a felékesített díszterembe. Az ünnepély nyomban elkezdődött a Himnusz elnéklésével, amelyet a műgyetemi ifjuság énekkara adott elő. Azután gróf Zichy János kultuszminister üdvözlőbeszédet intézett a királyhoz és engedélyt kért a zárókövetél helyezésére.

Miután a király az engedelmet megadta, a prorektor felolvasta a zárókövetélményt.

Hauszmann Alajos művezető-tanár ezután felkérte ő felségét az építés befejezését jelző három kalapácsütés megejtésére.

A király megtette a három kalapácsütést, mire K. Jónás Ödön udvari tanácsos prorektor a következő beszéddel üdvözölte a királyt:

— Császári és apostoli királyi felség! Legkegyelmesebb urunk! Mély hódolattal és a legbensőbb hálával mondunk köszönetet felségének azért a kitüntetésért, hogy zárókövetélnepünk alkalmából a kir. József-műgyetemet legmagasabb látogatásával megtisztelni kegyelkedett, Felsőged jelenléte kettős ünneppé avatta nekünk a mai napot, oly ünneppé, mely műgyetemünk történetének mindenkor egyik legdicsőbb és legfigyelemreméltóbb eseménye lesz,

melyből buzdítást merít tanár és tanuló egyaránt és amely esemény bizonyára irányításul szolgálанд hazánk ifjuságának általában, hogy mint technikus a produktív munka terére lépve, technikai alkotásokkal, a javak termelésének és forgalmának vezető szerepében. Magyarország kulturáját, közgazdaságát és vagyonszerzését előmozdítsa.

Ezekkel az érzelmekkel és ezekkel a gondolatokkal eltelve fohászokodunk a Mindenható Istenhez, hogy éltesse Felsőgedet dicsőséges uralkodásában sokáig!

Ő felsége azután cerclet tartott.

Hofrichter a bíróság előtt.**Hofrichter imádkozik.**

Késő estig tárgyalta a helyőrségi bíróság Hofrichter ügyét. Maga a vádlott többé nem jelenik meg bírói előtt, már csak egyszer, mikor az ítéletet hirdetik ki előtte dobpergés között.

A tárgyalásról természetesen alig szivárgott ki valami. Órák hosszat ismertette a hadbíró, a ki közvédlő és védő egyszemélyben, a veskos vádiratot, a törvényszéki vegyészek, a papiroszakértők és katonai pszichiaterok véleményes jelentéseit. A katonai bírák beleláradtak és az elnöklő alezredek többször adott pihenőt.

Mától fogva valószínűleg csak délelőtt lesz tárgyalás. Délután nem s így az eljárás még hosszadalmasabbnak ígérkezik, semmint tervezte volt, de nincs kizárva, hogy még e héten meghozza ítéletét a törvényszék. Ha így is lesz, esetleg hetekbe telik, míg jogerőre emelkedik, mert a katonai perrendtartás értelmében a hadtestparancsnok mellé rendelt igazságügyi tanácsadó véleményes jelentést tartozik a legfőbb törvénybíró elé terjeszteni, már pedig ehhez tanulmányoznia kell az egész bűnpör anyagát és a Hofrichter eset aktái majdnem egy társzekeret töltenek meg.

Hofrichter maga volt a legjobban meglepve, hogy oly hirtelen, váratlanul megkezdtek ügyében a tárgyalást, holott Drasztics és Mattauschek katonai pszichiaterok még javában megfigyelték elmeállapotát. A mérgekeverő főhadnagy egészen meg van törve. Tegnapelőtt óta, mikor az első tárgyalásról visszavezették cellájába, egyáltalán nem evett, a szivart sem fogadta el, amit kivételesen megadtak neki, szóltanul hever kemény ágyán, bálul a semmibe, de éjszakánként felhőrdül, keservesen jajveszékkel, majd felugrik ágyáról, térdreborul cellájának falán függő Szűz Mária képe előtt s hangoosan imádkozik.

A cella előtt őrködő katonák minderről jelentést tesznek a porkolábnak, aki tartozik, bármikor hívják az őrk, odamenni. A megfigyelő katonai orvosok azt hiszik, hogy Hofrichter most is szimulál.

Tegnap több ízben hívatta cellájába a porkolábot s mindenáron valamit ki akart kímlelni arról, hogy micsoda börtönbe viltetik, há elítélik és az egyes katonai börtönökben milyen a bánásmód. A porkolábnak szigorúan tilos válaszolnia.

Hétfő óta Hofrichter korán reggel és nem délután sétál, mint eddig. Két szuronyos börtönőr kíséri le a helyőrségi törvényszék tiszti udvarára és a porkoláb is ott áll. A vádlottnak senkivel sem szabad beszélni, mégis kérdezősködik nemcsak a porkolábtól, hanem az őrszemektől is. Hanyag a ruhája, gyűrűt a hosszú kabátja, amely le sem kerül testéről. Gyorsan járkál, folyton hadonász, de félóra múltán int a porkoláb s vissza kell térnie cellájába.

Jenny Jenő

órás és ékszerész

a bérnialási alkalomra ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönségnek dus választékban levő óra és ékszer készletét, amelyet a volt betörés miatt legjutányosabb árban óhajt kiárusítani. Jótállás mellett javítok. Kérve a n. é. közönség szives pártfogását továbbra is, tisztelettel
Jenny Jenő órás és ékszerész
 Szt. János-u. 39. sz.
 Egy fiút tanulónak felveszek.
 Telefon szám 285.

UJDONSÁGOK.

'Urnapi.

A katolikus világnak egyik legmagasztosabb ünnepe az Urnap, az Oltáriszentség szerzésének emlékünnepe. A katolikus világ megvallja hitét az Oltáriszentségben, amelyet nagy egyházi pompával hordoz körül.

Urnapija egyúttal a királyi családnak fogadalmi ünnepe, melyet kiváló áhitattal tart meg. Budapesten az idén az udvar ott időzése miatt, rendkívül fényvel tartják meg, részt vesz az egész kormány, — de a király — orvosa tanácsára nem vesz részt a körmeneten, csak kismisét fog hallgatni.

Nagyváradon Olasziban és Ujvároson külön napon tartják meg ez ünnepet.

Ma csütörtökön a székesegyházban lesz az ünnepi nagymise, szentbeszéd és körmenet reggel 8 órakor. Az ünnepélyes szentmisét és körmenetét Fetszer Antal felsz. püspök tartja, Grócz Béla própost-kanonok pedig prédikál.

Kedvező idő esetén megindul a fényes körmenet a négy lombsátorban levő oltárokhoz. A körmenetet a katonazene és a székesegyházi énekkar kíséri. A püspök a négy sátor oltáránál áldást ad a szentséggel, mire a katonaság disztüzet ad. Az ünnepélyen részt vesznek a polgári és katonai hatóságok.

Ujvároson az urnapi körmenetet vasárnap tartják meg.

*** Bizalmas értekezlet Miskolczi Ferenc főispánál.** A tegnapi nap folyamán a járási főszolgabírák Nagyváradon jártak és teljes számban jelentek meg Miskolczi Ferenc dr főispánál. A főszolgabírákat a főispán hivta értekezletre össze. Az értekezlet igen bizalmas volt s abból mindössze annyi szivárgott ki, hogy a főispán informáltatta magát a képviselőjelöltek állásáról.

*** Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága, mint már említettük, szombaton, május 28-án délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart a melyre a következő értesítést adták ki:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1910. évi május hó 28-ik napján d. u. 3 órakor a városház bizottsági termében tartandó rendkívüli ülésén a következő ügyek fognak tárgyalatni. 1. A tanács előterjesztése a 60000 korona államségély felosztása tárgyában. 2. tanács előterjesztése a vízmű kibővítése folytán még szükséges üzembiztosítási munkálatok engedélyezése iránt. 3. A tanács előterjesztése a községi polgári leány iskola, elemi leány iskola és torna csarnok építésére megtartott árlejtés eredménye tárgyában. 4. A tanács a Szigligeti színház bérletére Erdélyi Miklós szingizgatóval kötött szerződést beterjeszti. Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők. Nagyvárad, 1910. május hó 25. Bordé Ferenc, főjegyző.

*** Csomagok dézsmálása a vasutnál.** Többször megtörtént már, hogy a vasuti állomási raktárban elhelyezett csomagokat a vasuti kocsikba való berakás alkalmával a raktári munkások megdezsmálták. Tegnapi rajta kapták Papp Sándor, Bányai Károly és Bodor Lajos raktári munkásokat, akik az egyik ládából egy rud szalámit, másik ládából pedig egy üveg málna szörpöt vettek ki. A rendőrség a megbízhatatlan munkásokat letartóztatta s ellenük az eljárást folyamatba tette.

*** A 60.000 korona államségély folytatása.** A 60.000 korona felosztását a városi tanács a szombati rendkívüli közgyűlés elé terjeszti. A különböző kérvényeket a városi tanács tárgyalta és elég szűkkeblűen egyszerűen en block, elutasítani javasolja, dacára, hogy azok nagy része igazságos alapon áll s annál inkább megszívlelendők lettek volna, mert egyes tisztviselőkkel szemben úgy is eltért a tanács a miniszter rendelkezésétől. Tegnapi egy uja b felebbezés is érkezett be a tanács felosztása ellen a törvényhatóságtól, amely elég nyíltan, de igazságosan rámutatott a városi tanács eljárására. Pásztor Bertalan III. aljegyzőt a X. fizetési osztályba sorozta a tanács. Ebbe belenyugodnék Pásztor Bertalan ha mindenkivel egyformán járt volna el a tanács, azonban a miniszteri rendelet ellenére az árvaszéki helyettes elnököt, Markovits Sándor alszámvevőt és az I. oszt. rendőrbiztosokat egy osztállyal feljebb helyezték, pedig ezek precíz meg vannak nevezve a miniszteri táblázatban. Ez reá nézve sértő, mert abban mellőzést vagy tendenciát lát maga ellen Pásztor Bertalan, hogy egyes kiválasztott tisztviselőket a miniszteri rendelet dacára, kivételes elbánásban részesít a tanács. A tanácsnak nem volna szabad ilyenekkel a tisztviselőt elkedvteleníteni, hogy egyeseknek nem munkájuk, de alkalmazandó képességük, összeköttetésük s nem szorosán vett tisztviselői működésük jutalmaztassék. A törvényhatóság szegje útját az ilyen eljárásnak. Kéri a törvényhatóságot hogy a miniszteri rendeletnek az egész vonalon szerezzen érvényt, vagy ha méltányosságra hajlandó, akkor ő vele tegyen kivételt s helyezze megfelelő osztályba. Nem anyagi érdekből felebbez, csak azért, hogy munkája értékét ne diszkvalifikálják. Kijelenti ezért, hogy ha magasabb osztályba helyezi a törvényhatóság, a különbözőzeti összeget a Szaroveszki gyermek-kórháznak ajánlja fel. Hát ez a felebbezés kissé erős, de tagadhatatlanul van benne igazság.

*** Az új rendőrkülönítmények be rendezése.** Közöltük már, hogy Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a Nagypiac-téren levő régi sőház épületben és a nagyhid mellett levő volt vámház épületben rendőrkülönítményeket állít fel, a közbiztonság emelése céljából. Gerő Ármán főkapitány előterjesztést tett a városi tanácshoz, hogy az új rendőrkülönítményeket telefon összeköttetéssel lássák el, mert csak így felel meg a közönség igényeinek.

*** A főszámvevő személyi pótléka.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága Szűcs Géza városi főszámvevőnek, tekintettel, hogy hivatalos működésében érte baleset s így magán munkálatokat nem végezhet, állandó évi 1200 kor. személyi pótlékot s egy műlábra egyszersmindenkorra 1600 koronát szavazott meg. A törvényhatóság határozatát a belügy-miniszter jóváhagyta.

*** A villamosmű mult évi zárszám adása.** Nagyvárad város villamosművének felügyelő bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen előterjesztették a villamosteleg mult évi zárszámadását. Ez fényesen igazolja, hogy a villamosteleg folyton fejlődő jövedelmező vállalata a városnak s nem kereskedelmi vezetés, hanem rend és könyvek pontos vezetése, valamint a kintlevőségek idejében való behajtása szükséges. Az elmúlt évben a villamosmű 100,000 koronával nagyobb jövedelmet produkál, eltekintve, hogy ezenkívül a közvilágítás és a középületek világítása szintén többet kerül a villamostelegnek 120,000 koronánál. A

felügyelő-bizottság zárt üléséről a következő jelentést adták ki: A felügyelő-bizottság első sorban az 1909. év mérlegét tárgyalta s annak eredményét örömmel vette tudomásul, amennyiben 47,000 koronával jobb eredményt mutat fel a tavalyinál. A beérkezett olaj-pályázatokra vonatkozólag elrendelte a felügyelő bizottság, hogy az igazgató mintákat szerezzen be, a mintákat vegyvizsgálatnak vesse alá és ehez képest tegyen jelentést. A kábeltekertésre vonatkozólag nyilvános pályázat kiírását rendelte el. Végül a Máv.-nak szolgáltatandó áram egységárát tárgyalta a bizottság.

*** Járvány a megyében.** Mint szakadati tudósítónk jelenti, ott 34 családban lépett fel a kanyaró járvány. A nagyarányú járvány miatt az elüljáróság javasolja az iskolák bezárását s járvány-bizottság megalakítását. Apátkeresztúron pedig a törheny lépett fel hasonlóképpen Ujlétán is. A kellő intézkedéseket mindkét helyen foganatosították.

*** Az iparvasut áldozata.** Meziád község határában kedden délután az ottani iparvasut egyik lejtőkocsija elgázolta özv. Mihálc Tamásné 75 éves asszont, aki belső elvérzés folytán nyomban meghalt. Az öreg asszony ökrökkel legeltetett a falu határában és átmenve az iparvasut vágányán, nem vette észre a súlyos fákkal megrakott kocsi közeledtét. Az esetről értesítették a nagyvárad királyi ügyészséget, és elrendelte a vizsgálatot, hogy nem terheli-e gondatlanság az ipar vállalatott.

*** A budapesti repülőversenyek.** A június 5-én kezdődő nemzetközi repülőversenyek programjának célpontját még mindig nem állapította az igazgatóság. Mind a magyar, mind az osztrák városokból egyre tömegesebben érkeznek megkeresések, melyekben azt kérik, hogy a végállomást az ő városukban tüzze ki a versenyek elnöksége. Természetesen ez elnökségnek figyelemmel kell lenni arra, hogy az állomás felé vezető ut ne vezessen túlságosan hegyes vagy vízduz vidéken keresztül, mivel az rendkívül megnehezíti és veszélyessé teszi magát a versenyt. Legutóbb Gyöngyös város polgármesterétől érkezett átirat, melyben azt mondja, hogy a Mátra alján elterülő városuk, mely nyolcvan kilométernyire van a fővárostól, igen alkalmas lenne az utazás végcéljául, már csak azért is, mert a Mátra hegység, mely a Alföldet északról határolja, kitűnő iránypont a légi utasnak és a hegység védelmet nyújt az északi nagyobb légáramlat ellen. A vidéki iskolák igazgatósága és tanári kara lehetővé óhajta tenni azt, hogy a tanuló ifjuság minél nagyobb számban tekinthesse meg a repülőversenyeket, melyek az ifjuságnak igen tanulságos szórakozásul fognak szolgálni. Egyes iskolák igazgatósága, így többek közt a szolnoki polgári tuiskola és a szabadkai főgimnázium bejelentetik, hogy a repülőversenyeken az intézet tanuló ifjusága testületileg fog Budapestre jönni és kérik a repülőversenyek elnökségét, hogy kedvezményes belépő jegyekről és lehetőleg ellátásáról is gondoskodják. E hét végén megkezdődik ugy a vidékről, valamint a külföldről nevezett aviatikusok ideutazása. Latham május 27-én, Paulhan és Rougier május 30-án, illetőleg 31-én érkeznek pilotáikkal és mechanikusaikkal együtt. A külföldi aviatikusok főképen azért jönnek egy pár nappal előbb, mert az utazási verseny utirányát nekik először alaposan tanulmányozni kell, nehogy verseny közben irányt tévesszenek és ilyképen veszítsék el a versenyt.

*** Zsélyi megnyerte a Tolnay-díjat.** Ma reggel hat órakor versenyrepülés volt. A zsüri tagjai voltak: itj: Tolnay Lajos, Röck István és Csonka János automobil konstruktor. Zsélyi Aladár fölszállt és néhányszor körülrepülte a versenyteret, Azonban motorhiba

folytán Zsélyinek le kellett szállnia. Már-már ugylátzott, hogy a mai versenyrepülés it eredménytelen lesz. Azonban a motorhiba szerencsére csekély volt és hamarosan ki is javították. Zsélyi újból felszállt és hat méternyi magasságba emelkedett. Ebben a magasságban a magyar aviatikus megszakítás nélkül megtette az ezer méternyi utat a levegőben. Ez volt az ezerkoronás díj föltétele. Mikor Zsélyi leszállt, a zsűri tagjai melegen üdvözölték. Itj. Tolnay Lajos pedig átadta neki az ezerkoronás díjat. Ez volt a magyar aviatikának első, nagyobb jelentőségű sikere és eredménye.

* **A Sebes Körözs szabályozása.** A Sebes Körözs felső része még nagyon sok helyen nincs szabályozva s emiatt a közelben lévő községek határai állandóan veszélynek vannak kitéve. A legtöbbet szenved a folyó szeszélyessége miatt az oláhfalusi vidék, a melyet csaknem minden évben elönt a folyó. A folyó szabályozását a községek programjukba vették, azonban nem tudták keresztülvinni, mert nem rendelkeznek kellő anyagiakkal. A községek legutóbb a földmivelésügyi miniszterhez fordultak támogatás kieszközésé végett. A miniszter most utasította a nagyváradi kulturmérnöki hivatalt, hogy a folyó egy részének szabályozása végett a kellő tervek készítése s azok bemutatása után a szükséges anyagi támogatást folyósítani fogja.

* **Mibe került a nyári szinkör?** A nyári szinkör már második éve készen van, de még Nagyvárad város törvényhatósága elé nem került az építés leszámolása. A vallás- és közoktatói miniszter leirata ez ügyben tegnap érkezett meg Nagyvárad városához. Eszerint a szinkör építés költsége, a többletmunkákkal együtt 94.564 kor. 17 fillérbe került. A miniszter tekintettel, hogy csak 60.000 korona volt irányozva, a 20 évre engedélyezett évi 4000 korona államegélyt még további 14 évre kiterjeszti, ami által a többlet 20.000 korona fedezhető. A még fennmaradó 14.564 korona több kiadás amortizációjának fedezhetése iránt a szinigazgató szerződésben lesz kötelezendő.

* **A Pecze rendezése.** A Pecze belső szakaszának rendezése, illetve beboltozása ez évben elkészül s ezzel Nagyvárad város egyik közegészségi botránya megszűnik. A beboltozási munkálatok terveit, költségvetését a miniszter jóváhagyta s Nagyvárad városa a munkálatokra kiírta a pályázatot. Az ajánlatokat június hó 25-éig lehet beadni a városához.

* **Nagy ékszerlopás.** A megyesi rendőrkapitányság értesítette a nagyváradi rendőrséget, hogy Német Béla megyesi főpincér szállodabeli lakásába ismeretlen tettes az ablak felső részén, amely nyitva volt, bemászott, a szobában levő faladát feltörte s a következő tárgyakat ellopta: egy egykővű brilliansgyűrűt, értéke 300 korona, egy aranygyűrűt két brillians és egy zafirkővel, értéke 100 korona, egy nagy nagy korálkőves aranygyűrűt, 25 gramm., értéke 50 korona, egy duplafedelű arany férfi órát, üvegnélkül, értéke 160 korona, 4 drb órát, köztük egy acélóra, az alsó fedelén tulipán, értéke 60 korona és végül 8 darab különféle alaku arany férfi gyűrűt, köztük 2 darab jegygyűrű, értéke körülbelül 160 korona. A helyszínen hátrahagyott a tettes egy 22 cm. hosszú ajtó vashorgot, A gyanu egy körülbelül 33—38 éves egyénre hárul, ki 164—168 cm. magas, nyulánk termetű, vékony combu, széles mellű, arca hosszas sovány, arc-színe barna, cigányos, haja fekete szürkés, szeme macskás szürke, szemöldöke fekete, vastag, szája rendes, orra hegyes, bajusza barna, hegyes, egyenesen állva viseli. A tettes jól beszél magyarul, de gyorsan és hangosan Ru-

házata: kerek fehér szalmakalap, fekete szallag-gal, sötét színű nadrág és kabát, fehér szürkés csikkokkal, fehér mellény és fekete posztó cipő, elől bőrrel borítva. A rendőrség a megkeresés folytán a nyomozást folyamatba tette.

* **Uj orvos.** A folyó évi május hó 1—3 ig Kolozsvárott megtartott tiszti orvosi vizsga alkalmával *Andrássy Ernő* szalaki körorvos nyert képesítést Biharmegyében.

* **Országos szélhámosság a kormány nevével.** Biharmegyében az utóbbi időben az előjáróságok körlevelet kaptak, amelyben valamit magát Magyarországi községek szövetségének nevezetű egyesület arra kéri a községeket, hogy lépjenek be tagul és a kellő tagsági díjakat fizessék be. A körlevélben kifejtik, hogy mily nagyszámban előnyök hárulnak a községekre a belépés által és hogy az egyesületet maga a kormány is támogatja és ajánlja. A főispán ért-sülvén a körlevélről nyomban tudakozódott a kormánynál az egyesület felől. A tudakozódás alapján tegnap értesítette a főispán az alispán helyettesét, hogy az egyesületről a kormány egyáltalán nincs is tudomása, támogatását így nem is ígérhette meg. A főispán óva inti az alispán utján az előjárókat, hogy mielőtt még belépnének az egyesületbe a fenti információkat vegyék tekintetbe.

* **A madridi bombamerénylő.** A tegnap érkezett madridi táviratok hirt adnak róla, hogy a Calle Mayoron felbbant bomba a londoni temetésről visszatérő királynak volt szánya. Arrafelé kellett érkeznie Allonz királynak, ugyanazon az utvonalon, ahol 5 év előtt is a fényes esküvők után való bevonulás közben egy erkélyről virágbokréta burkolt polgép-et h-jítottak le és kicsi hijja, hogy meg nem ölték őt magát és ifju nejét, Ena királynét. Egy diák nyomra vezette a rendőrséget. Most már kétségtelenül meg van állapítva, hogy a merénylőt Azorelli Josénak hívják s Argentínából jött egy nappal előbb, mint Alfonz király visszatért Londonból. Azorelli a vasut-állomás közelében egy fodrásznál megberetkozott, szóba elegyeledett vele s arra kérte, hogy őrizze meg egy napig bőröndjét. Ott is hagyta. Ezt a bőröndöt ma elvitték a rendőrségre. Két pokolgép van benne, amelyeket gondosan kibontottak. Éppen olyan mind a kettő, mint a mielő a Calle Mayoron felrobbant.

* **Ártézi kut Dancsházán.** A sárréti rossz ivóvízű kutakkal rendelkező községek között Dancsháza vezet. Az egészségügyi állapotok a rossz ivóvíz miatt itt romlottak is. A község most kérelemmel járult a földmivelésügyi miniszterhez, hogy a községben létesítendő ártézikut költségeihez járuljon hozzá állami támogatással. A földmivelésügyi miniszter tegnap értesítette az alispánt, hogy az ártézikut létesítéséhez 1500 korona támogatással járul hozzá.

* **Halálozások.** *Küzdő* Kálmánt, a városi villamostelep főkönyvelőjét mély gyász érte. Neje, született *Buzás* Laura Teréz, élete 36 évében elhunyt. Temetése ma, csütörtökön délután fél 4 órakor megy végbe a Templom-téren levő 54 számú házból.

Szokoly Szabina izsóppallagi állami tanítónő folyó évi május 25-én éjjel fél 2 órakor, Nagyváradon éetének 22-ik évében hirtelen elhunyt. Temetése folyó hó 27-én délelőtt háromnegyed 11 órakor lesz a Teleky-utca 2. számú háznál.

* **Lopások.** *Wasserstrom* Adolf panaszt emelt a rendőrségen, hogy raktárhelyiségéből az ajtón levő lakat leleszítése után ismeretlen tettes 10 liter szilvóriumot elloptott. A rendőrség a panasz folytán a nyomozást folyamatba tette és alapos gyanuokok alapján *Salmucz* Demeter napszámost és özv. *Főpa* Györgynét letartóztatta.

Nyisator Tivadar napszámos panaszt emelt a rendőrségen, hogy szobájában levő, lakattal elzárt ládájából a zár feltörése után pénztárcáját és esernyőjét ismeretlen tettel elloptá. A rendőrség a nyomozás során letartóztatta Mihucz János napszámost, aki beismerte, hogy a ládát ő törte fel. A rendőrség ellene az eljárást folyamatba tette.

* **Kérelem.** Felkérem az összes üzletlajdonos és kereskedő urakat, hogy feleségemnek, ki tőlem önként eltávozott, számlámra ne hitelezzenek, mert én érette semminemű felelősséget nem vállalok. Tisztelettel *Kecskeméthy István* vendéglős.

* **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében május hó 24, 25, 26, és 27-én a következő igen érdekes mozgatókép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Tetemre hívás. 2. Husvét Bretagnében. 3. Jancsi megmérgezte magát. 4. Elcsérült csomag. 5. Felebaráti szeretet. 6. Mezőgazdaság Dániában. 7. Tropikus éghajlat Belépti díj nincs. Kezdeté este 9 órakor. Kitűnő italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szives pártfogását kéri *Hartstein* és *Orley* kávéház tulajdonosok. 39

* *Finom uri fehéremű és minden uri divat és kalap ujdonság megérkezett*

Róth M. utóda cégnél.

Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők.

150

* **Borsalino, Pichler** és angol *kalap* tavaszi ujdonságok **REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, hol legelegásabb budapesti és *amerikai cipők* kaphatók. 46

* **Olvassa el kérem!** Ha érdekli, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyalényű *Wolfram*-mégőt és ami a régiakkal szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki *nem akar* nagy világitást, hogy 32-es vagy 50 gyertyalényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolfram*-égő 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szivesen szolgálok felvilágosítással. 44

* **Uj fogtechnikai laboratórium.** 25 évi gyakorlat a fogtechnika minden ágában! 21 évig Nagyváradon működtem Heiman fogorvosnál mint fogtechnikus. Elvállalok minden munkát arany vagy kaucsukban, szájpaddás nélkül, izléses és szolid kivitelben, olcsó árak mellett. Kérve a n. é. közönség támogatását, vagyok tisztelettel *Windelburg Miksa* fogtechnikus Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11. szám. 17

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: D. u.: Heidelbergi diákélet; este: Csókon szerzett vőlegény.

Péntek: Billincsek.

Szombat: Billincsek.

Vasárnap: D. u.: Cigánybáró; este: A vén bakancsos és fia a huszár.

Hétfő: Billincsek.

Luxemburg grófja.

Nem tudnók hamarjában megmondani, hányadszor adták tegnap Luxemburg grófját; csak az bizonyos, hogy nem utólszor, mert a közönség most is egészen megtöltötte a nézőteret, ami éppen nem annak a jele, mintha az érdeklődés megcsappanó félben volna. Sok része volt a teli házban *Batizfalvi* Elizának is, aki második vendégfelléptéül *Juliette* szerepét választotta. Ebben sikere még teljesebb volt, mint első este. Nemcsak játékába tudott új színeket vinni, hanem különösen arra adott

alkalmat a darab, hogy sikkes és elegáns tancát érvényre juttassa, a mivel feledtette, ha néha az énekszámok kissé nehezek voltak számára. Kevesebb sikert jegyezhetünk fel Barics Gyula bemutatkozásáról. A címszerepet vállalta, de nem birt vele. Hangja nem nagy terjedelmű, ráadásul be is volt rekedve, még pedig alaposan. Ennyire berekedve szinpadra lépni sem szabad. Így aztán a magasabb fekvésű részeket nem is énekelte az eredeti szerint, hanem kénytelen volt pár hanggal mélyebbre áttenni s a fenyegető veszedelmeket megkerülni. Az azonban ilyen balszerencsén át is érezhető volt, hogy a mi hangja van, az tömör, érces csengésű bariton. Játékára nyomasztólag hatott az ének balsikere, mert lehetett volna elevenebb, ügyesebb, mozgékonyabb is. Végleges ítélet csak akkor lehet róla mondani, ha rekedtség nélkül fog fellépni. Angela szerepében Zsigmond Anna kapott sok meg érdemelt tapost, a herceget pedig Dési játszotta, inkább kiélezve annak komikus részét, kevésbé találva el a mellett az elegáns örög világlít.

IRODALOM.

Bibliai drámás. Ily címmel gyűjteményes vállalatot indít meg *Acél* Lajos moóri lelkész. Az első füzet *»Az első bűn«* és *»Az első vér«* című drámákat tartalmazza. Mindkettőnek már a címe jelzi a tartalmát. A szerző szigorúan követi a szentírást, amennyire, hogy a szentírási idézetek után még a szentírási versszámát is jelzi. Zárda—iskolai előadásokra igen alkalmasok. Egy kötet ára 1 korona, megrendelhető a moóri plébánia-hivatalnál.

A Biharvármegyei Népművelési Egyesület Története. A Népművelési Egyesület 25 éves jubileuma alkalmával Sipos Orbán alelnök megírta az egyesület történetét. Egyes téglákból, kövekből épülnek föl a házak, a bástyák, a magyar kultúra történelem épületéhez egy hatalmas követ tett le Sipos Orbán e munka megírásával. Valóságos kortörténeti képet ad a munka a 25 évről; nekünk, akik e 25 évet legalább részben átéljük s akik a szereplőket ismerjük, élvezetes és tanulságos olvasmány, a jövőnek pedig mindenkor értékes forrásmunka lesz. Az egyesület áldásos tevékenységét a maga egészében csak ebből a vaskos kötetből láthatjuk; s ez a mult kezesség a jövő fejlődés felől is. Sipos Orbán igaz hálára kötelezte a magyar kultúra minden őszinte barátját azzal a fáradságos munkával, melyet e mű megírására fordított. A kötetet Beöthy Andor, dr Miskolczy Ferenc, Vasady Lajos és Ritoók Zsigmond sikerült arcképe díszíti.

A Népművelési Közlöny jubiláris száma. A Biharvármegyei népművelési egyesület lapja a Népművelési Közlöny legújabb száma, az egyesület 25 éves jubileuma alkalmából nagyobb terjedelemben jelent meg. Az első lapon, nemzeti szinkeretben hozza Sipos Orbánnak, az egyesület egyik buzgó alapítójának és alelnökének arcképet. A lap közli a jubileumi ünnepség teljes befolyását s ezenkívül több értékes közleményt tartalmaz az a jubiláns szám.

Igazságszolgáltatás.

Ítélet a Kragujevics-ügyben.

Tegnapelőtt késő este volt már, amikor a Kragujevics-ügyben befejezték a bizonyítási eljárást. Sztrache ügyész nemcsak, hogy fentartotta az eddigi vádat, de azokat meg is toldotta. Eddig ugyanis két lopás, egy szándékos emberölés kísérletéről és két fajtalanásgról

szólt a vád. A berlini tanúk, különösen Nassi rendőrbiztos vallomásából kiderült azonban, hogy Kragujevics üzletszerűen üzte a perverzitást s egy esetre vonatkozólag bizonyítékot is produkáltak. Ezért az ügyész most már három rendbeli fajtalanásáért emelt vádat.

Tegnap reggel egynegyed 10 kor kezdődött a tárgyalás. Miskovics elnök fogott hozzá az elnöki rezüméhez. Figyelmeztette az esküdteket, hogy legjobb meggyőződésük szerint hozzák meg verdiktjüket. Részletesen ismertette a hozzájuk intézett 41 kérdést, amelyek között sok eszik, ha bizonyos kérdésre igennel vagy nemmel felelnek. Így fel van véve a kérdések közé az öntudatlanság és a jogos önvédelem kérdése is. Ha ezekre igennel felelnek az esküdtek úgy nagyrésze a fő- és mellékkérdéseknek eszik.

A rezümé féltizenegyre tartott. Az esküdtek aisszavonultak szobájukba,

Délután 3 órakor hirdette ki a bíróság az ítéletet, amely 12 évi fegyházzal, 10 évi hivatalvesztéssel sújtja a vádlottat. A vizsgálati fogságból 1 évet és 1 hónapot kitöltötnak veit a bíróság. A vádlott és védője semmiségi panaszt jelentettek be.

Bosszuálló testvér. (Esküdtszéki tárgyalás.) Ács Gábor kötegyáni parasztleány lett, aki, mint megirtuk, sógorát egy fejszével agyonütötte, tegnap döntött az esküdtszék. Az esküdtek megállapították, hogy Ács Gábor erős felindulásban követte el tettét s így neki az be nem számítható. A törvényszék ennek alapján Ács Gábort felmentette és azonnal szabadlábra is helyezte. A vád képviselője, dr Thury Endre semmiségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

Egy udvarló, aki zsarol. Érdekes bűnügyi főtárgyalás volt tegnap a törvényszéken. A vádlottak padján egy udvarló ült, aki megszarolta az imádottját. A furcsa kis ügynek a a hese egy helybeli iparossegéd, névszerint Muhari Béla, aki hosszabb ideig udvarolgatott egy szintén helybeli csinos lánykának. A szerelmes iparossegéd, gyöngéd érzelmeit kifejezendő egy szép arany gyűrűt is ajándékozott a leánynak, aki azt el is fogadta. Később azonban a viszony megromlott közöttük és ekkor az önzetlen ajándékozó visszakövetelte a gyűrűt. Eppen a Rákóczi uton találkozott a leánnyal és erőszakkal le akarta huzni a gyűrűt a kezéről. A leány azonban ügyesen védte magát és így a fiatal ember nagyobb incidens elkerülése végett felhagyott az erőszakoskodással. Az ügynek folytatása tegnap volt a törvényszéken. A kir. ügyészség Muhari Béla ellen zsarolás címén emelt vádat. A törvényszék igazolva látta a vádat és ezért Muhari Bélát 8 napi fogságra ítélte Elnök Millye Gyula, ügyész László Márton volt.

TÁVIRATOK.

Vérengző csendőrök.

Kaposvár, május 25. E hó 23-án Inke községben Kovács Gyula munkapárti képviselőjelölt beszédet akart mondani. Az ellenzéki polgárság azonban olyan fenyegető magatartást tanúsított a jelölttel szemben, hogy a csendőrség szét akarta őket oszlatni. A tömeg azonban nem engedelmeskedett mindjárt a csendőrök felszólításának, sőt kövekkel kezdték őket dobálni. Dulakodás támadt s Eberhardt csendőrőrmester egy inkei asszonyt agyonlőtt. A csendőrök ezután szuronyokkal oszlatták szét a tömeget. Kovács Gyula nem mondhatta el programbeszédét, hanem visszatért Kaposvárra. A hadbíró a helyszínén kiszállt.

Óriási tüzvész.

Sziget, május 25. Técső közelében az éjjel nagy tűz pusztított. Tizenöt ház és husznál több melléképület hamvadt el. Máramarosszigetről a tűzoltóság különvonaton ment a helyszínére s reggelre a tüzet lokalizálta.

NYILTTÉR.

Haszonbérbe adandó birtok.

A nagyvárad latin szertartású káptalan tulajdonát képező

székelyteleki és fülöpházai tagpuszták

összesen 989 k. h. 426 négyszögöl területtel haszonbérbe adatnak.

Ajánlatok benyújtandók f. évi **junius 26. déli 12 órájáig** a káptalani uradalom központi hivatalánál alulírottához (Nagyvárad, Sal Ferenc-utca 4. sz.) — Feltételek megtudhatók ugyanott.

Telefon: 212.

Papp Imre
uradalmi főtitkár.

259

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, május 25.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonként.

Buza májusra	—	—	11.—
Buza októberre	—	—	9.75
Rozs októberre	—	—	7.42
Zab októberre	—	—	6.70
Tengeri májusra	—	—	—
Tengeri júliusra	—	—	5.54

Irányzat: Szilárd.

Értékdőzsde.

Magyar hitel	—	—	832.—
Oszták hitel	—	—	662.75
4%-os koronajáradék	—	—	92.—
Államvasut	—	—	757.50
Jelzálogbank	—	—	487.—
Leszámitoló bank	—	—	566.—
Hazai Bank	—	—	295.—
Kereskedelmi részv.	—	—	757.50
Rimamurányi	—	—	673.—
Salgótarjáni	—	—	645.—
Közuti vasut	—	—	714.—
Városi villamos	—	—	387.—
Adria	—	—	466.—

Irányzat: Csendes.

A béi nagyvásár. Béiben május 31. és június 1-én kellene megtartani az országos vásárt. Tekintettel azonban arra, hogy képviselőválasztás június elsején lesz a kereskedelmi miniszter a vásár idejét június 14. és 15-ére helyezte át.

Dr. VUOSKICS GYULA.

KIADO MODERN URI LAKÁS 3—5 szobás november elsőre Rosenzweig mideresnél. 266

KIADO MODERN GARZON LAKÁS 2 szoba, fürdőszoba, pince és üzlethelyiségek Rosenzweig mellfűzőgyárában. 265

Eladási hirdetés.

Nagyváradtól 35 percnyi távolságban, az építés alatt lévő nagyváradi—debreceni vasút állomása mellett fekvő, volt

bárá Köniqswarter-féle major

az összes gazdasági épületekkel és **kertészetre kiválóan alkalmas** cca 32 hold **belsősgel**, továbbá cca 32 hold iskolázott **fenyőerdővel** egészben vagy részben eladó.

Értekezhetni: **Dr. FLEISCHER LAJOS**
ügyvéd úrnál Nagyváradon, Rimanóczy-u 5.

1010—1910. számhoz.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1910. évi V. H. 119—1. számú végzésével dr. Schweiger Ede ügyvéd által képviselt Kassner Károly felperes részére alperes ellen 527 kor. 10 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán a perestől lefoglalt és 1370 kor. becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltak követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Sas-palotában leendő megtartására határidőül 1910. év június hó 9. napján, délután 2 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok, bolti áruk s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztést követő naptól számítatik.

Nagyvárad, 1910. évi máj. hó 24-ik napján.

Bakó Bálint

kir. bir. végrehajtó.

262

Hegyköz Szent Miklós községben

(Biharmegye) **GAZSI ANDRÁS**

eladja házát, szőlőjét és 32 hold szántó és kaszálló földjét.

Bővebbi értekezés **GAZSI ANDRÁS**NÁL,
59 fentnevezett községben.

Kertmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy folyó hó **14-én szombaton este** a NEMZETI SZÁLLODA árnyas kert-helyiségét

ünnepélyesen megnyitottam

egy el őrendü cigányzenekar közreműködésével Minden este változatos műsorú **mozgófénykép előadás**. Egyben felhívom a t. közönség figyelmét tisztán kezelt **saját terméshő boraimra** és kitűnő magyar konyhámrá.

Társas ebédek és vacsorák a legfigyelmesebb kiszolgálás mellett polgári árakban. Abonensek étlap szerint előnyösen megállapított árban lesznek kiszolgálva.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri
kiváló tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN,

vendéglős, a Nemzeti szálloda, étterem és kávéház
43 bérője.

Gyertyánliget Máramaros- megye ::

a legszebb, legegészségesebb, klimatikus erdei hegyi gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet.

Üsdalatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ózondús, enyhe levegő, kitűnő ízű és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett **vizgyógyintézet.** Legradikálisabb **gyógyászati: vörtszegénység, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál.** Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. — **Idény: május—október.** Vasúti állomás: **Nagy-Bocskó, Gyertyánliget.** — **Előnyök:** 1. Olcsó árak és fesztelen életmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közeli vasútállomás és jó kocsit.

Interurban telefon.

A fürdőigazgatóság.

Biztos, gyors, ártalmatlan hatásos szépitőszert egyedül a Lédig-féle alabastrom arc créme 1 tégely 1 korona, alabastrom szappan 1 drb 80 fillér. Kiválóan alka mas szeplő, májfolt és arcfehérítésre.

o o Egyedüli raktár a készítőnél o o
LÉDIG ÁRPAD arany kereszt gyógyszer-tára,
Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)
34

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalok karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgállok. Telefon hívásokra személyesen megjelenek.

Kiváló tisztelettel

14

Benedek Ferencz

POLOSKÁT

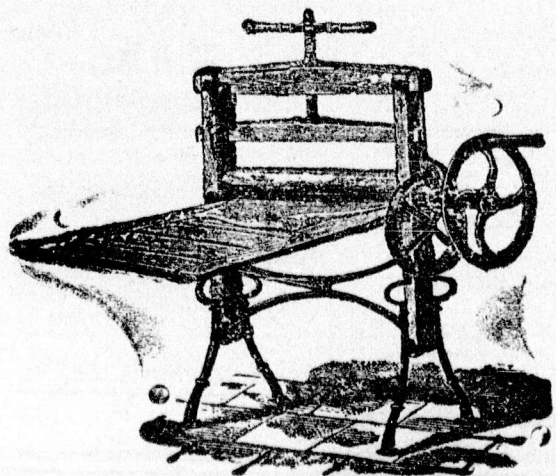
és azok petéit

egyedül a szabadalmazott **Mattenie** gázfejlesztő módszer alapján lehet teljesen és alaposan kirtani, melyért 1 évi felelősséget vállalok, meghívásra **azonnal** bárhol személyesen megjelenek.

MATTENIE szab. gázfejlesztő és féregmentési vállalat Zöldfa-utca 9. l. e.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Kézi hajtású „Jégkészítő-gép“ **NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.** állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.

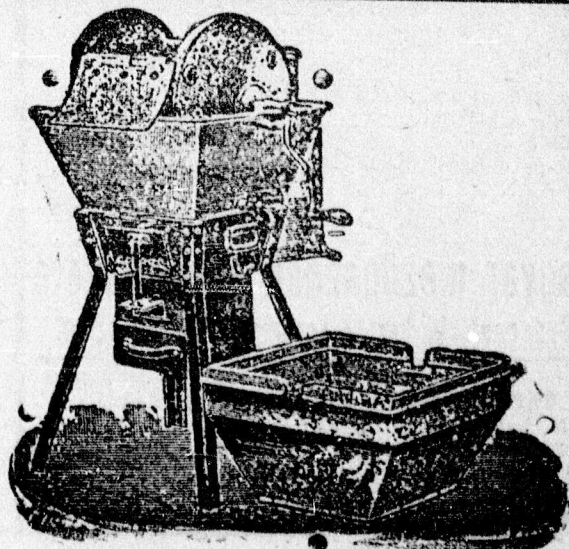

Jégszekrények legújabb szer-
kezzettel.

FAGYLALT-GÉPEK.
Kerti vasbutorok.
GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és
facsaró-gépek.

Árjegyzék kívánatra ingyen
és bérmentve.

Villamos és műszaki felszerelési vállalat.

NAGYVÁRAD, RAKOCZY-UT 5.

Telefon és interurbán 914.

A Magyar Siemens Schuckert Művek képviselője ■ Tantallampák gyári raktára.

Elektro és gépészmérnöki iroda.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkákat, ivlámák kezelését, szénpalcák szállítását. Telefon, Telegraf és villámhárító berendezéseket.

Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat izzólámpákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Ertsey Zoltán

keresk. vezető.

Reichel Henrik

gépész és elektro mérnök.

Gyorsan pusztul a bőr s ezt Unbánya,
Ha Fernolendit NIGRIN-jét nem használja.

A mult év szomorú tapasztalatai mindenkit meggyőztek arról, mily fontos dolog a szőlőbetegségek ellen idejében és kellő módon védekezni. A szőlő peronoszpórája ellen a dr. Aschenbrandt-féle

bordói por

a legbiztosabb és legtartósabb hatású szer. Különösen jól jártak azok, akik a nagymértékben mutatózó fűt-peronoszpóra ellen a tudományos vizsgálatokból merített s idejében közzétett tapasztalatok szerint a permetezést a dr. Aschenbrandt-féle

rézkénporral

való porozással egészítik ki. Azért ne mulassza el senki, hogy ezenül szőlőjé idejében és legalább kétszer dr. Aschenbrandt-féle rézkénporral befújassa.

A rézkénpor amellé a LISZTHARMATNAK egyetlen feltétlenül biztos ellenszere. Nemesak megóvja a bog ókat az infekciótól, hanem a megáradott fűtöket meg is gyógyítja.

Az Aschenbrandt-féle porok árai loco Budapest raktár:

a bordói poré
50 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — — 62 fillér
10 és 5 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — — 66 "
2 kg.-os dobozokban, kg.-kint — — — 67 "

a rézkénporé
50 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — — 45 fillér
10 és 5 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — — 49 "
2 kg.-os dobozokban, kg.-kint — — — 50 "

Ismertető füzeteket, használati utasításokat küldés a rendelések pontos teljesítéséért szavatolva

magyar mezőgazdák szövetezete
Budapest, V. ker. Alkotmány-utca 31. szám.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető: Andrányi Károly fiainál Nagyvárad, Janki Antal utódjánál Nagyvárad, Pontelli Emilnél Biharpuspöki, Klein és Grünfeldnél Eled Erdy Istvánnál Belényes.

Szoba villamos

hűsítő készülékeket ventilátorokat, világítási- és csengő berendezéseket, telefon és villámhárítókat, csillárokat a legjutányosabb áron berendez és Stern Nagyvárad szállít Bémer-tér.

Helyi és vidéki telefon 556.

257

Haszonbérlet.

Biharmegye JÁKÓ-HODOSI határban mintegy 236. kat. hold, rés int szántó, részint legelő birtok, 1911. SZENT GYÖRGY napjától kiadó. Értekezni lehet DEBREGZENBEN

240 MIKLÓS-UTCZA 41.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

S z a izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártell áron alul.

Árban emelű izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák, ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámák kezelését, hozzávaló szénpalcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.